

**SCIENTIFIC
COLLECTION
INTERCONF+**

No 93
December, 2021

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 3rd
International Scientific
and Practical Conference

**SCIENTIFIC TRENDS AND TRENDS IN
THE CONTEXT OF GLOBALIZATION**

UMEÅ, SWEDEN

21-22.12.2021

InterConf
Scientific Publishing Center

SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF»

№ 93 | December, 2021

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference

SCIENTIFIC TRENDS AND TRENDS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

UMEÅ, SWEDEN

21-22.12.2021

UDC 001.1

S 40 *Scientific Collection «InterConf»*, (93): with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Trends and Trends in The Context of Globalization» (December 21-22, 2021). Umeå, Sweden: Mondial, 2021. 566 p.

ISBN 978-91-8002-432-7

DOI 10.51582/interconf.21-22.12.2021

EDITOR COORDINATOR

Anna Svoboda

Doctoral student
University of Economics, Czech Republic
annasvobodaprague@yahoo.com

Mariia Granko

Coordination Director in Ukraine
Scientific Publishing Center InterConf
info@interconf.top

EDITORIAL BOARD

Temur Narbaev (PhD)

Tashkent Pediatric Medical Institute,
Republic of Uzbekistan;
temur1972@inbox.ru

Nataliia Mykhalitska (PhD in Public Administration)
Lviv State University of Internal Affairs, Ukraine

Dan Goltsman (Doctoral student)
Riga Stradiņš University, Republic of Latvia;

Katherine Richard (DSc in Law),
Hasselt University, Kingdom of Belgium
katherine.richard@protonmail.com;

Richard Brouillet (LL.B.),
University of Ottawa, Canada;

Stanyslav Novak (DSc in Engineering)
University of Warsaw, Poland
novaks657@gmail.com;

Kanako Tanaka (PhD in Engineering),
Japan Science and Technology Agency, Japan;

Mark Alexandr Wagner (DSc. in Psychology)
University of Vienna, Austria
mw6002832@gmail.com;

Alexander Schieler (PhD in Sociology),
Transilvania University of Brasov, Romania

Svitlana Lykholat (PhD in Economics),
Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Dmytro Marchenko (PhD in Engineering)
Mykolayiv National Agrarian University
(MNAU), Ukraine;

Rakhmonov Aziz Bositovich (PhD in Pedagogy)
Uzbek State University of World Languages,
Republic of Uzbekistan;

Mariana Vereskliia (PhD in Pedagogy)
Lviv State University of Internal Affairs, Ukraine

Dr. Albena Yaneva (DSc. in Sociology and Antropology),
Manchester School of Architecture, UK;

Vera Gorak (PhD in Economics)
Karlovarská Krajská Nemocnice, Czech Republic
veragorak.assist@gmail.com;

Polina Vuitsik (PhD in Economics)
Jagiellonian University, Poland
p.vuitsik.prof@gmail.com;

Elise Bant (LL.D.),
The University of Sydney, Australia;

George McGrown (PhD in Finance)
University of Florida, USA
mcbrown.geor@gmail.com;

Vagif Sultanly (DSc in Philology)
Baku State University, Republic of Azerbaijan

Kamilə Əliqızı Əliyeva (DSc in Biology)
Baku State University, Republic of Azerbaijan

If you have any questions or concerns, please contact a coordinator Mariia Granko.

The recommended styles of citation:

1. Surname N. (2021). Title of article or abstract. *Scientific Collection «InterConf»*, (93): with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Trends and Trends in The Context of Globalization» (December 21-22, 2021) at Umeå, Sweden; pp. 21-27. Available at: [https://interconf.top/...](https://interconf.top/)
2. Surname N. (2021). Title of article or abstract. *InterConf*, (93), 21-27. Retrieved from [https://interconf.top/...](https://interconf.top/)

This issue of Scientific Collection «InterConf» contains the International Scientific and Practical Conference. The conference provides an interdisciplinary forum for researchers, practitioners and scholars to present and discuss the most recent innovations and developments in modern science. The aim of conference is to enable academics, researchers, practitioners and college students to publish their research findings, ideas, developments, and innovations.

©2021 Mondial

©2021 Authors of the abstracts

©2021 Scientific Publishing Center «InterConf»

contact e-mail: info@interconf.top

webpage: www.interconf.top

TABLE OF CONTENTS

PART I

BUSINESS ECONOMICS

Deliu A.		PROFITUL ȘI CAPITALUL PROPRIU – ESENȚE ȘI MANIFESTĂRI	7
----------	---	---	---

REGIONAL ECONOMY

Shanava Z.		INTEGRATION POLICY OF GEORGIA IN THE EUROPEAN UNION INTO TRANSPORT NETWORK DEVELOPMENT	13
Гафорзода Д. Джамшеди Д.		СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ	19
Рустамова Л.А. Керимова У.Я. Эфендиева Х.Д.		ИССЛЕДОВАНИЕ КОИНТЕГРАЦИОННОЙ СВЯЗИ МЕЖДУ РАЗЛИЧНЫМИ ДЕНЕЖНЫМИ АГРЕГАТАМИ И ИНДЕКСОМ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН	25

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

Галуцьких Н.А. Бабич Т.А.		ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АБСОЛЮТНОЇ БІДНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДОСВІДУ КИТАЮ	32
Коппель О.А. Пархомчук О.С. Пархомчук А.Д.		ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕГАТРЕНД СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ	46
Обіход Т.В.		МОНЕТАРИЗМ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНІЙ ДИНАМІЦІ СУСПІЛЬСТВА	63

MANAGEMENT

Кузнєцова І.О. Кублікова Т.Б.		УПРАВЛІННЯ ДЖЕРЕЛАМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ	73
----------------------------------	---	---	----

PEDAGOGY AND EDUCATION

Auzhanova A.R.		INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS A «NEW LEARNING» APPROACH IN HIGHER EDUCATION	79
Ibrahimova L. Nykyropets S. Derun V. Herasymenko N.		INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS A MEANS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN TECHNICAL UNIVERSITIES	91
Murzina O. Khrebtova V. Hvinivetska N. Vertegel V.		ABOUT FORMATION OF VALUE ORIENTATIONS IN THE SYSTEM OF HIGHER LEGAL EDUCATION	101
Țibuleac A.C.		MOLDOVAN TEACHERS' PERCEPTION REGARDING KEY COMPETENCES DEVELOPMENT IN GENERAL EDUCATION	111
Алтухова А.В. Шаповалова О.В.		ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ СМАК ЯК СКЛАДОВА ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ	119
Наливайко Л.Г.		ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТАМ ФАХОВОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ ПДМУ	127

PHILOSOPHY AND COGNITION

Kravtsov Y.S. Bogomaz K.Yu. Sorokina L.N.		GLOBAL DIGITALIZATION AND TRANSFORMATION OF HUMANITIES EDUCATION	137
---	---	--	-----

POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

Захруддинов И.З.		СОХРАНЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ В ПЕРИОД ГЛОБАЛИЗАЦИИ	146
Ніколіна І.І. Баваровська Л.С.		ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ Е-УРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ ТА БОЛГАРІЇ	157

SCIENTIFIC TRENDS AND TRENDS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

SOCIOLOGY AND SOCIETY

Nurymbetov Y.Sh. Shabdenova A.B. Mukanova D.S.		NOVICE TEACHERS AND FEATURES OF THEIR PROFESSIONAL AND SOCIAL ADAPTATION CHALLENGES	162
Tolegen E. Morozova T.A. Martynenko T.S.	 	FALSE INTERACTION IN THE SECONDARY EDUCATION SYSTEM: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS	169

PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY

Виноградова В.Є. Шкуренко Н.О.		ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ	182
Ворнікова Л.К.		СЕКСУАЛЬНА ГАРМОНІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВІВІСТЬ НА СУЧАСНУ ЖІНКУ	192
Ткаченко Н.В.		ОСОБИСТІСНІ РЕСУРСИ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	207

PHILOLOGY AND LINGUISTICS

Boichuk V.P.		LINGUISTIC SPECIFICITY OF THE LEFT TEMPORAL CORTEX	214
Hasanova L.H.		ABBREVIATION OF INTERNATIONAL MULTI-COMPONENT TOURISM TERMS IN THE LANGUAGE	220
Imanova N.M.		THE IMPORTANCE OF THE EMAIL LANGUAGE IN THE MEDIA DISCOURSE	230
Umudova M.T.		ON THE KINDS OF HISTORICAL METAPHORS	236
Абабілова Н.М. Зубік О.Ф.	 	ВІДТВОРЕННЯ ГЕРУНДІЯ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	242
Погоріла А.І. Костецька Г.В.		ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ	251

LAW AND INTERNATIONAL LAW

Kodirzoda M.A. Akbaralizoda J.A.		ROLE OF INTERNATIONAL LAW IN IMPLEMENTATION OF ECOLOGICAL FUNCTIONAL GOALS OF THE STATE	257
Pavlencu M.G.		CYBERBULLING PROBLEMA SOCIETĂȚII ÎN ERA DIGITALĂ REZUMAT	265
Popa V.		NATURA JURIDICA SI REGLEMENTAREA TEORETICA A MASURILOR SPECIALE DE INVESTIGATII AUTORIZATE DE JUDECATOR IN LEGISLATIA REPUBLICII MOLDOVA SI ROMANIA	272
Босый Г. Слюсаренко С.		ПОНЯТИЕ И ВАЖНОСТЬ ПРАВА НА ОБРАЗОВАНИЕ ЛИЦ С ОГРАНИЧЕННИМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ	296
Стецюк Б.Р. Єрмоленко-Князева Л.С. Мошняга Л.В.		СУЧАСНЕ ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВАХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ	307

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

Chirgadze N.		FOR THE HISTORY OF EPIDEMIC DISEASES IN SAMTSKHE-JAVAKHETI	316
--------------	---	--	-----

HISTORY AND ARCHEOLOGY, ARCHIVAL STUDIES

Aliyeva L.A.		A NEW MANUSCRIPT OF "THE BOOK OF DEDE KORKUT" WITH THE NEW TEXTS AS HISTORICAL SOURCE	325
Краснодемська І.Й.		ВНЕСОК УКРАЇНЦІВ У РОЗВИТОК ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ В КРИМУ (XIX– ПОЧАТОК ХХ СТ.)	331

MEDICINE AND PHARMACY

BurlakaYuliia B. Voroshylova N.M. Verevka S.V.		DISRUPTION OF THE BARRIER FUNCTION OF CELL MEMBRANES IN THE FORMATION OF MALIGNANT NEOPLASMS AND BIOFILMS	349
--	---	---	-----

Бухало Г.О.		СМЕРТНІСТЬ В УКРАЇНІ: ЗМІНИ В СТРУКТУРІ З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19	354
Мельничук І.О. Крамарева В.Н. Лизогуб В.Г.		ТРИМЕТИЛАМИН І ТРИМЕТИЛАМИН-Н-ОКСИД ПЛАЗМИ В ПАТОГЕНЕЗЕ ПАРОКСИЗМОВ ФІБРИЛЛЯЦІЇ ПРЕДСЕРДИЙ У ПАЦІЕНТОВ С ИШЕМИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНЬЮ СЕРДЦА	360
ZOOLOGY AND VETERINARY MEDICINE			
Замазій А.А. Камбур М.Д.		ВПЛИВ «ЗРІЛОСТІ» СУРФАКТАНТНОЇ СИСТЕМИ ЛЕГЕНЬ НА АДАПТАЦІЮ НОВОНАРОДЖЕНИХ ТЕЛЯТ	369
GEOLOGY, MINERALOGY AND SOIL SCIENCE			
Занкович Г.О. Череміська О.М.		ТИПИ ВТОРИННОЇ МІНЕРАЛІЗАЦІЇ В КРЕЙДОВО-ПАЛЕОГЕН-НЕОГЕНОВИХ ВІДКЛАДАХ КРОСНЕНСЬКОЇ ЗОНИ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ	374
PART II			
NATURE MANAGEMENT, RESOURCE SAVING AND ECOLOGY			
Наґієв Т.А. Гулієв А.О. Сурхайлі С.Ф. Баґіров Н.І.		RESEARCH OF THE FEATURES OF CHANGES IN THE AREAS OF THE MOUNTAIN-BROWN AND MOUNTAIN-BLACK SOILS OF THE GADABAY REGION, TAKING INTO ACCOUNT THE TIME AND SPACE FACTORS	380
Еспаєва А.С. Менаякова І.С.		ЕКОЛОГІЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В МИРЕ И НЕОБХОДИМОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЭКО-ИННОВАЦИЙ В ПРОИЗВОДСТВЕ МЕБЕЛИ	386
Царик Л.П. Новицька С.Р. Царик П.Л. Кузик І.Р.		РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕРСПЕКТИВНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЗБАРАЗЬКІ ТОВТРИ»	394
PHYSICS AND MATHS			
Докукова Н.А. Конон П.Н.		ИССЛЕДОВАНИЕ ДВУХ ФИЗИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ ВЯЗКОЙ СРЕДЫ В ЗАДАЧЕ ГИДРОМЕХАНИЧЕСКОЙ ВИБРОИЗОЛЯЦИИ	406
CHEMISTRY AND MATERIALS SCIENCE			
Карлуненко V.G. Косинов М.В.		TOF AND TON EVOLUTION IN HETEROGENEOUS CATALYSIS	417
GENERAL ENGINEERING AND MECHANICS			
Артикова М. Хошимходжыева М. Арипова З.		IDENTIFICATION OF UTERINE FIBROIDS USING OBJECT DETECTION	450
Маннанов У.В. Нурыллаєва А.А.		ИНТЕНСИФИКАЦИИ ХИМИКО – ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ (ХТП) МЕТОДОМ ОРГАНИЗАЦИИ СОВМЕЩЕНИЯ РЕАКЦИОННО – РАЗДЕЛИТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ	456
Наливайко О.І. Ромашко О.В. Рудий С.М.		ПІДВИЩЕННЯ МІЖРЕМОНТНОГО ПЕРІОДУ РОБОТИ ОБВОДНЕНИХ НАФТОВИХ І ГАЗОВИХ СВЕРДЛОВИ	460
RADIO ENGINEERING, ELECTRONICS AND ELECTRICAL ENGINEERING			
Брытов О. Біліаєв Д. Кукобко С. Чміль У. Дзхус В. Герасимов С. Коробков У. Ромохаєв І. Рошчупкін У.		JUSTIFICATION OF THE METHOD OF EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF AIR RECONNAISSANCE BY UNMANNED AVIATION OF GROUND (SEA) OBJECTS	471

Царик Любомир Петрович

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Україна

Новицька Світлана Романівна

кандидат географічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Україна

Царик Петро Любомирович

кандидат географічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Україна

Кузик Ігор Романович

доктор філософії, викладач,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Україна

**РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕРСПЕКТИВНОГО
РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЗБАРАЗЬКІ ТОВТРИ»**

Анотація. Розгляну роль мережі регіональних ландшафтних парків в системі екологічної мережі. Визначено межі та структуру перспективного РЛП «Збаразькі Товтри». Проведено аналіз природних ресурсів парку, історико-архітектурної спадщини. Визначено види рекреаційних занять, розроблено низку туристичних маршрутів, пораховано рекреаційну ємність території парку, його транспортну доступність для рекреантів.

Ключові слова: регіональний ландшафтний парк, рекреаційна ємність, види рекреаційних занять, туристичні маршрути, транспортна доступність

Про актуальність створення мережі РЛП у будь-якому регіоні обумовлена кількома чинниками: відносною простою процедурою створення за рішенням

місцевих органів влади; зацікавленістю місцевої влади в оптимізації природоохоронно-рекреаційних послуг і доступністю до місцевого споживача рекреаційного продукту. Стосовно Тернопільщини, обґрунтування просторово-функціональної мережі РЛП було оприлюднено ще у 2005 році у монографічному дослідженні «Еколого-географічний аналіз і оцінювання території: теорія та практика С. 135-138.» [5]. Ініціатива була підтримана. При обґрунтуванні схеми регіональної екомережі області розробниками пропонувані РЛП включені до її складу в якості перспективних ключових і сполучних територій регіонального значення. З того часу пройшло вже 15 років, жодного із запропонованих і схвалених РЛП так і не було створено, незважаючи на їх потрапляння до низки регіональних стратегій і програм.

Теоретичні, методичні і практичні напрацювання з проблем створення і функціонування РЛП є загальновідомими [3]. Якщо концепція першого природного парку як заповідної території була обґрунтована на першому Всесвітньому конгресі з національних парків, що відбувся в Сієтлі у 1962 році. 60-річний досвід функціонування таких парків з різними назвами (природних, ландшафтних, регіональних) дав можливість розробити концепцію розвитку мережі РЛП в Україні, яка з 1992 року реалізована в природоохоронному законодавстві і застосовується в практиці охорони природи [1]

Не випадково формування мережі РЛП в Україні відбувається швидкими темпами. На 1.01.2002 року в Україні було створено 37 РЛП, станом на 1.01.2012 їх число подвоїлося а станом на 2020 рік їх нараховувалось понад 80.

Обґрунтована мережа перспективних ландшафтних парків Тернопільської області розглянута у монографічному дослідженні Л.П. Царика (2006), підходи щодо створення раціональної системи природних парків Поділля висвітлені О.В. Мудраком (2007), П.Л. Цариком (2009) подана комплексна еколого-географічна характеристика перспективного РЛП "Княжий ліс" "Середньосеретський", проведені розрахунки антропогенного навантаження в межах територій окремих перспективних РЛП Тернопільщини М. Гінзулою (2008), аналіз тваринного світу РЛП "Мурафа" – у праці Ю.В. Яцентюка, Є.І. Ворони (2008), питанням формування мережі

регіональних ландшафтних парків області С.Р. Новицькою (2009-2010) ініціативною групою еколого-гуманітарного об'єднання "Зелений світ" під керівництвом О. Степаненка було опубліковано матеріали щодо створення РЛП у долині Серету поблизу м. Чортків (2004).

Виклад основного матеріалу. «Збараські товтри» – перспективний регіональний ландшафтний парк. Пропонована для заповідання фахівцями з охорони природи орієнтовна площа складає 1500 га. Його запропоновано створити на межі Мильнівського та Збараського ландшафтів Товтрового ландшафтного округу. До території парку входитимуть земельні угіддя Збараської територіальної громади з численними історико-архітектурними і культурними пам'ятками старовинного міста Збаража та його околиць з перспективною ключовою територією у межах ботанічного заказника «Залужанський ліс» і суміжних територій Товтрової гряди. Перспективна для розвитку екологічного і пізнавального туризму пропонована для заповідання і рекреаційного використання територія розташована у Тернопільському районі Тернопільської області між населеними пунктами Залужжя, Зарубинці, Оприлівці, Добриводи, Хомівка, Дубівці, у тому числі у межах кв. кв.10-19, 26-41 Збараського лісництва ДП «Тернопільське лісове господарство» (лісові урочища «Залужжя», «Пожарниця», «Дубівці», «Старий Збараж», «Вовчий ліс», «Івашківці»), прилеглих до лісових урочищ угідь. Створення регіонального ландшафтного парку заплановане Регіональною схемою формування екомережі у Тернопільській області (2009 р.). Наукове обґрунтування Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка і управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації щодо необхідності організації регіональних ландшафтних парків та об'єктів інших категорій заповідання у межах Тернопільської області (15.02.2018). Згідно з Регіональною схемою вказана територія знаходиться в зоні Товтрового міжрегіонального екологічного коридору, а згідно з фізико-географічним районуванням (Географічна енциклопедія України, т. 2, Київ, 1990 р.) - у межах Західно-Подільської височинної області Західно-Українського краю зони широколистяних лісів

Східно-Європейської рівнини. Земельні ділянки площею 971 га перебувають у користуванні ДП «Тернопільське лісове господарство», 529 га земель належить до земель запасу та земель, не наданих у власність і користування [4].

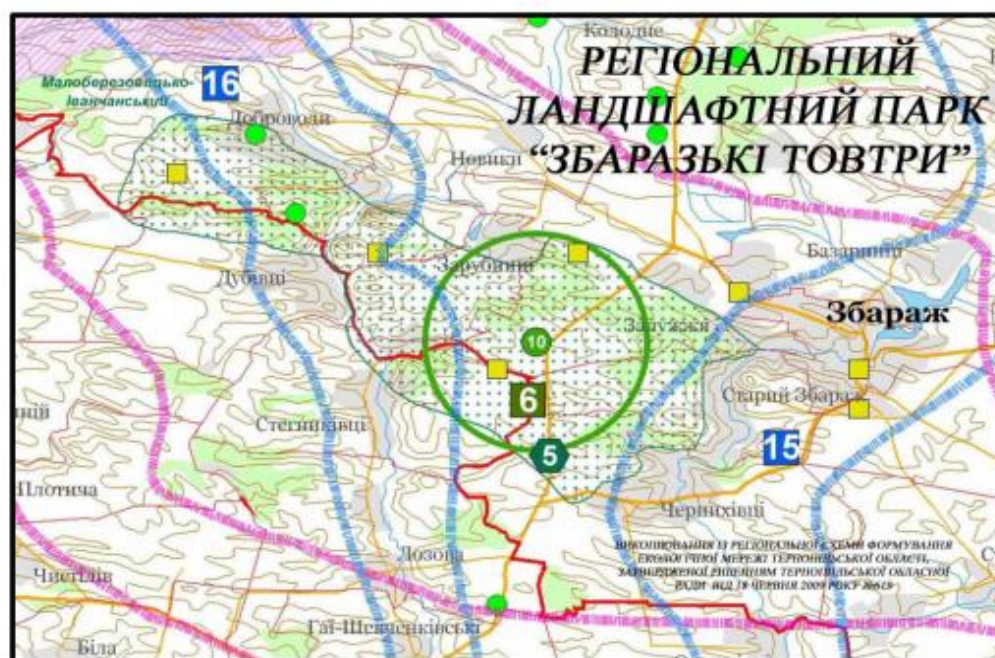

Рис. 1. Схема території РЛП «Збараські Товтри»[5]

Територія РЛП характеризується досить інтенсивною розчленованістю рельєфу і займає центральну частину Товтрової гряди, що складена вапняками і представлена рядом підвищень розділених один від одного улоговинами, які різко виступають над рівнинною поверхнею плато.

Клімат на теренах перспективного парку помірно-континентальний. Середня температура липня $+16^{\circ} + 18^{\circ}\text{C}$, а січня $-4,5 - 5^{\circ}\text{C}$. Влітку температура може підніматися до $+37^{\circ}\text{C}$, а взимку – опускатися до -34°C . Кількість опадів – 700 мм. Впродовж року на території переважають північно-західні та північно-східні вітри. Клімат парку можна охарактеризувати як умовно сприятливий (якщо аналізувати в цілому по області), оскільки тут найменша тривалість субкомфортного і комфортного періодів, характерна найбільша мінливість погодних умов, найбільша середня швидкість вітру для літніх місяців, значне середнє число днів з сильним вітром, значна загальна кількість днів з опадами.

Річкова мережа РЛП «Збараські Товтри» представлена рр. Гнізна, Гнила

Гнізна, Гніздечна та їх допливами, які належать до числа малих річок. Важливими в рекреаційному відношенні є ставки в межах РЛП в м. Збараж і сс. Базаринці, Добриводи, Залужжя, Зарубинці, які використовується для задоволення рекреаційних потреб місцевого населення.

Природна рослинність на території РЛП представлена грабовими і дубово-грабовими лісами з домішками клена, ясена, бересту, черешні, берези, осики, а в підліску переважає ліщина, горобина, калина, ожина і інші. Степову рослинність в межах РЛП можна зустріти на схилах горбів, балок, в заплавах рік – лучну.

Видовий склад тваринного світу: куниця, тхір, видра, борсук, лисиця, польова миша, хом'як, щур сірий, полівка звичайна, сліпак звичайний, ховрах, кріт, кажан; з птахів: шуліка, голуб-синяк, горлиця, дятел, іволга, соловей. В річках водяться карасі, окуні, чечуга.

Абсолютно невиправданим є використання ландшафтів Товтровою кряжу гірничодобувною промисловістю для освоєння мінерально-сировинних ресурсів (видобуток будівельного каменю, будівельного піску). Також, значна частка орних земель і низька частка лук і пасовищ істотно активізує протікання ерозійних процесів. Тому створення на цій території регіонального ландшафтного парку є надзвичайно актуальним в плані стабілізації просторової структури ландшафтів і посилення їх стійкості.

Заповідну зону перспективного парку будуть складати 2 ботанічні заказники, 3 ботанічні, 3 геологічні, 2 гідрологічні пам'ятки природи і 1 заповідне урочище. Всі заповідні об'єкти місцевого значення. Їх загальна площа – 387 га, що становить 25,8% площі парку. Ця зона частково фрагментована.

Зона регульованої рекреації охоплюватиме більше 50% площі парку (760 га). Це території традиційного відпочинку населення, які приурочені до околиць заповідних об'єктів і виступають їх буферними зонами. Ця зона представлена мальовничими високими ділянками Товтрової рифової гряди, вкритими сосновими і грабово-буковими лісами, також ставками в м. Збараж, сс. Базаринці, Добриводи, Зарубинці та мальовничими краєвидами.

Рис. 2. Мальовничі ландшафти майбутнього РЛП

Розвитку рекреаційної діяльності сприяє регулярне проведення в м. Збараж фестивалів. Перелік еколого-освітніх стежок і туристичних маршрутів, які пропонується створити в РЛП “Збаразькі Товтри”:

– історико-краєзнавчий 1-денний піший маршрут з метою ознайомлення з унікальними історичними пам’ятками по маршруту: м. Збараж (церква Святого Михайла (19 ст.)– набережна Базаринецького ставу – млин (17 ст) – парк ім. Б.Хмельницького – Меморіальна дошка Несторові Морозенку – А.Міцкевичу – Меморіал Слави загиблим у Другій світовій війні – Збаразький замок (1626-1631рр) – будинки Скарбового уряду, колишнього міського суду, колишнього староства повітового, колишній міщанський будинок і колишній ресторан “Брістоль” (19 ст.) – монастирі бернардинців (17-18 ст.) і феліціянок (18 ст) – костел бернардинців (17-18 ст) – церква Успіння (18ст) – синагога (1547р) – церква Воскресіння Господнього (18ст) і пам’ятник І.Франку – колишній міщанський будинок (кін. 19 ст)) – с. Залужжя (заповідне урочище “Залужанський ліс”– г. Бабина – г. Дідова – г.Чернеча (Спасо-Преображенська церква (1600р) – г. Довбушева (печера Довбуша)– с. Старий Збараж (руїни давньоруського літописного м. Збараж (1211 р) з руїнами замку (14-16 ст.)) – м.Збараж;

– радіальні туристичні маршрути 1 – денні по старовинним церквам, пам’яткам дерев’яного зодчества: м. Збараж – с. Верещаки (церква Ікони Казанської Божої Матері (1867р))– с. Вишгородок (городище літописного м. Вигошів (1152 р) з церквою)– с. Печірна (у храмі Св. Миколая знаходиться Печірнянська чудотворна ікона Миколи Чудотворця) – м. Збараж

м. Збараж – с. Колодне (Миколаївська дерев'яна церква з дзвіницею (1575 р) та дзвінниця Михайлівської церкви (кін.18 –поч 19 ст)) – с. Решнівка (його ще називають “малим Почаєвом”, у церкві Преображення Господнього знаходиться Решнівська чудотворна ікона Божої Матері – с.Башуки (дзвінниці Михайлівської церкви (18ст)) – м. Збараж

м. Збараж – с. Залужжя (церква Св.Миколая (1575 р.) і Спасо-Преображенська церква (1600 р))– м. Збараж; Рекреаційні об'єкти і типи рекреаційних занять РЛП «Збаразькі Товтри» показано на рис. 2.

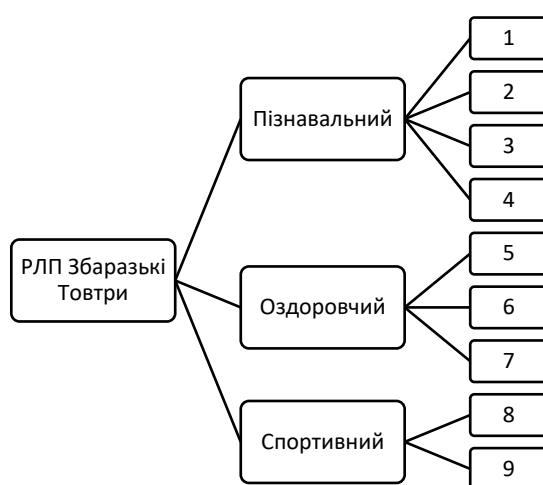

Рис. 2. Рекреаційні об'єкти і типи рекреаційних занять РЛП «Збаразькі Товтри»

1. Історико-архітектурні об'єкти м. Збараж.
 2. Історико-архітектурні об'єкти сс. Оприлівці, Залужжя, Старий Збараж, Печірна тощо.
 3. Заповідне урочище «Залужанський ліс».
 4. Ботанічні заказники «Добриводський» і «Пожарниця».
 5. Піші, кінні і велосипедні прогулянки.
 6. Катання на човнах.
 7. Пляжно-купальний відпочинок.
 8. Веслування на каное, байдарках.
 9. Лижні походи.
- пізнавальні зооекологічні і еколого-ботанічні екостежки: м. Збараж –

Збаразька ділянка первоцвіту весняного – с. Залужжя (заповідне урочище “Залужанський ліс”) – г. Бабина – с. Зарубинці (біогрупа вікових буків) – с. Оприлівці (оприлівські папороті) – с. Чумалі (урочище “Пожарниця”) – с. Доброводи (Доброводський заказник) – Малоберезовицько-Іванчанський і Кобилівський загальнозоологічні заказники — ботанічний заказник “Урочище “Чарівщина”” – м. Збараж.

– історико-краєзнавчий 1-денний: м. Збараж – м. Тернопіль – м. Збараж.

Історико-архітектурні об’єкти представлені на території та поблизу РЛП: Збаразький замок (1626-1631р.) з палацом, казематами, бастіонами, воротами оборонними стінами, призамковим парком; меморіальна плита Морозенку встановлена на стіні 1984 р.; ансамбль споруд монастиря Бернардинів 1627р.; ансамбль споруд монастиря Філіціанок XVII ст.; руїни замку 1586 р. в с. Старий Збараж, Преображенська церква оборонного типу (1600 р) в с. Залужжя, витвори школи дерев’яного зодчества: Миколаївська церква та дзвіниця Михайлівської церкви (1575,1585 рр) в с. Колодне і ін. У 1976 р. Збараж віднесено до 39 міст України з найбільшою кількістю історичних пам’яток, враховуючи цінність яких у 1994 р. в місті створено Державний історико-архітектурний заповідник, а у 2005 р. на його базі створено Національний заповідник “Замки Тернопілля”.

Зона стаціонарної рекреації ця зона представлена: дитячим оздоровчим табором “Сокіл” в с. Чорний ліс, готелями «Чорний принц» і «Гетьман», ресторанами ”Медобори”, ”Чорний принц”, гостинними садибами в сс. Залужжя, Чернихів, Тарасівка і в м. Збараж.

Господарська зона представлена освоєними територіями, на яких ведеться господарство, поширені традиційні ремесла.

Наймасовішими відвідувачами парку будуть жителі міста Збараж, сіл Залужжя, Старий Збараж, Базаринці, Зарубинці, Оприлівці, Чумалі, Дубівці, Доброводи, що знаходяться безпосередньо в межах парку, а також відвідувачі з найближчих міст і сіл, зокрема, м. Ланівці, сс. Синява, Стрийівка, Вишгородок, Колодне, Ігровиця, Лозова, Куряни, смт. Вишнівець, а також м. Тернопіль, українські і закордонні автотуристи.

РЛП має зручне розташування щодо транспортних шляхів. По південній частині парку проходить залізнична лінія Тернопіль – Ланівці, також територією парку проходять автодороги: Тернопіль – Кременець – Дубно, Тернопіль – Збараж – Ланівці. Територію парку пронизує мережа доріг без твердого покриття, які можуть використовуватися авто- і велотуристами у суху погоду. Відстань від Збаража до Тернополя шосейним шляхом – 21 км. РЛП є перспективним для розвитку вело- і автотуризму.

Визначення рекреаційної ємності території було проведено за методикою Кравців В.С., Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П [2]., яка враховувала мінімальну, максимальну і середню чисельність рекреантів в межах різних видів природних комплексів від річково-озерних до горбогірних. (табл.1)

Таблиця 1

**Нормативні показники рекреаційного навантаження
на природні комплекси**

Природні комплекси	Нормативи рекреаційного навантаження (осіб/км ²)					
	літо			зима		
	мін.	макс.	сер.	мін.	макс.	сер.
Приморські	300	500	400	60	100	80
Озерні	80	150	115	16	45	30
Річкові	50	80	65	16	24	20
Низовинні	80	120	100	30	50	40
Горбогірні, височинні	100	150	125	40	60	50
Гірські	110	200	155	60	160	110

Дані таблиці вказують на те, що максимальна рекреаційна ємність території характерна для горбогірно-височинних територій якими зайнято 100% РЛП.

В межах РЛП "Збаразькі Товтри" 100% території відносяться до горбогірних природних комплексів, для яких характерна мінімальне нормативне рекреаційне навантаження у 100 осіб/км², середнє – 125 осіб/км², максимальне у 150 осіб/км² (у теплий сезон) а відтак і рекреаційна ємність.

Для регіонального ландшафтного парку "Збаразькі товтри" рекреаційна ємність визначалась для теплого сезону (теплий сезон 183 дні, через специфіку

видів рекреаційних занять і туристичні особливості. Хоча звісно використання туристичних ресурсів Товтрових горбів у холодний сезон є значно нижчим, ніж у теплий.

Рекреаційна ємність території визначалась за формулою:

$$V_i = \frac{N_i \times S_i \times C}{A_i}$$

де: V_i – рекреаційна ємність i -ї території, осіб;

N_i – норма рекреаційного навантаження на i -ту територію, осіб/км²;

S_i – площа i -ї рекреаційної території, км²;

C – тривалість рекреаційного періоду, днів;

A_i середня тривалість перебування туристів і відпочиваючих на i -й території, днів.

Згідно розрахунків максимальна рекреаційна ємність території парку становить 411750 осіб, середня – 343125 осіб, мінімальна – 274500 осіб. Застосувавши коефіцієнти функціонального зонування та крутизни схилів (0,7) ємність становитиме 288229, 240188, 192150 осіб відповідно.

Авторами було проведено оцінку 50 кілометрової доступності за основними автошляхами до території РЛП «Збарзькі Товтри» за допомогою онлайн ресурсу <https://della.ua/distance/>. Було обрано саме відстань в 50 км, через годинну доступність території РЛП для автомобільного транспорту з метою забезпечення відпочинку вихідного дня (рис.3).

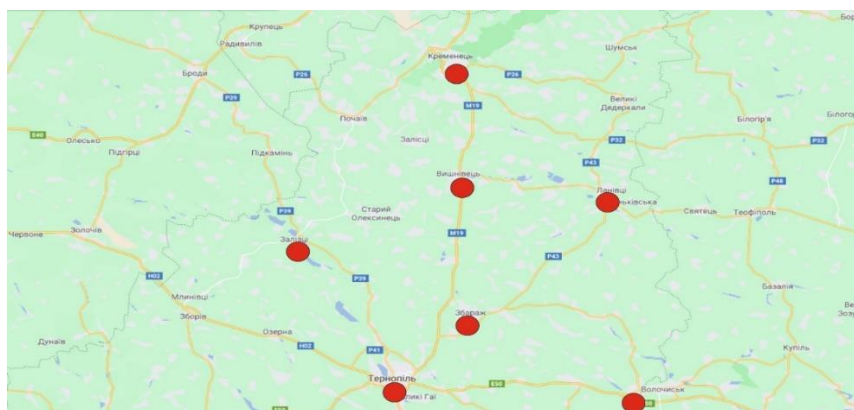

Рис. 3. Основні населені пункти в межах доступності РЛП «Збарзькі Товтри»

Аналіз схеми показує, що в межі зони доступності потрапляють населені пункти Збараської громади (близько 44тис. осіб) та населені пункти, що знаходяться у зоні доступності, які представлені у табл. 2.

Таблиця 2

Основні населені пункти, що потрапляють у межі 50-км зони доступності РЛП «Збараські Товтри»

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, тис. осіб	Відстань автошляхами, км
1.	Вишнівець	3,2	30
2.	Волочиськ	19,5	48
3.	Залізці	2,6	40
4.	Збараж	13,6	-
5.	Кременець	20,8	53
6.	Ланівці	8,4	41
7.	Скалат	3,8	49
8.	Тернопіль	216,4	24
	Разом	288,3	-

За результатами проведених розрахунків близько 330 тис. населення проживає в радіусі доступності перспективного РЛП, рекреаційна ємність якого наближена до 290 тис. осіб. Таким чином, обґрунтування перспективного РЛП видається логічним і необхідним.

Висновки: Формування РЛП «Збараські Товтри» дозволить перерозподілити рекреаційні навантаження громадян м. Тернополя між двома регіональними ландшафтними парками, що знизить чисельність відпочивальників до оптимальних значень у міському РЛП «Загребелля». Окрім того, на Тернопільщині не створювалось РЛП з 1993 року, незважаючи на значне зростання потреб населення у рекреаційних послугах. Створення четвертого на теренах області РЛП посилить роль заповідного і рекреаційного природокористування задля досягнення збалансованого розвитку території.

Список джерел:

1. Закон України „Про природно-заповідний фонд” // Екологія і закон. Екологічне законодавство України. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – Кн. 2. – С. 293-321.
2. Кузик С.П., Грицевич В.С. Економіко-рекреаційні аспекти заповідного

- природокористування /Матеріали науково-практичної конференції [Проблеми становлення і функціонування новостворених заповідників] (Гримайлів, 12-15 червня, 1995р.) – Гримайлів: ПЗ „Медобори”, 1995. – С. 196-197.
3. Кукурудза С. Регіональні ландшафтні парки як ефективний засіб збереження біотичного різноманіття та культурно-історичної спадщини / С. Кукурудза // Наукові записки ТНПУ. Серія: географія. – Тернопіль: Видавн. відділ ТДПУ, 2004. – № 2. Частина 1. – С. 241-246.
 4. Новицька С.Р. Перспектива створення регіонального ландшафтного парку "Збаразькі Товтри"//Наукові записки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія. Тернопіль: СМП "Тайп", 2010. № 2. С. 379-386.
 5. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території: теорія та практика: монографія. – Тернопіль: Вид-во «Навчальна книга - Богдан», 2006, - 256 с.
 6. Царик П.Л. Царик В.Л. Сучасний стан та перспективи розвитку природно-заповідного фонду басейну річки Гнізни / Подільські читання. Екологія. Охорона довкілля, збереження біотичного і ландшафтного різноманіття: наука, освіта, практика: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф.(10-12 жовтня 2019 р Хмельницький)/ за заг. Ред.Г.А.Білецької. – Хмельн.: ХНУ. С. 38-44.